

Pastor J. P. Jørgensen

Af Niels Thøgersen (†), gengivet ved J. Andreussen.



Nedenstående levnedsskildring er omtrent i sin helhed udarbejdet af den bekendte lokalhistoriker, gårdejer Niels Thøgersen, Lindknud (1863—1947), og overladt mig af Martin Stokholm, Lindknud.

I Aarene 1850—60 kom der et Par unge Ægtefolk fra Sønderjylland til *Okslund* i *Lindknud* Sogn, hvor de overtog en mager Hedeejendom paa godt 20 Tdr. Land plus et mindre Stykke Kær. Paa Ejendommen var der bygget et lille primitivt lyngtækket Hus paa 5—6 Fag, der tjente baade til Stuehus, Stald og Lade.

Manden hed *Bertel Jørgensen*, en lille ret stærkt-bygget Mand, der viste sig at være baade dygtig og villig til at arbejde. Hans Kone hed *Karen Nielsdatter*. Trods hendes tarvelige Paaklædning var hun altid pæn og net. Hun var uforlignelig til at snakke. Fik hun først begyndt, hvilket gik forholdsvis let, behøvede man kun at sige: Naa og Ja eller Nej eller lignende, saa skulde Karen Bertels (som hun kaldtes) nok besørge Resten. Hun kunde give en vidtløftig Skildring af selv den mindste Ting, der fandtes inden for hendes Enemærke: deres Hund, Kat, Høns eller lignende for ikke at tale om de større Husdyr.

De havde et Par radmagre Køer, undertiden en Stud, hvormed han drev Ejendommen. Dog var der ogsaa nogle af de Gaardmænd, hos hvem Bertel arbejdede, der gjorde et Plovbed en Søndag Formiddag en Gang imellem, deriblandt Niels Thøgersens Fader.

Bertel gik næsten paa Daglejerarbejde hver Dag for at tjene til Familiens Underhold. Daglønnen var fra 1 til højst 3 Mark pr. Dag plus Kosten. Ofte, særlig om Foraaret, stod han op Kl. 2—3 om Morgenen, spændte Køerne for Ploven og pløjede et Bed, før han senest Kl. 5½ om Morgenen skulde til Davre paa den Gaard, hvor han skulde arbejde den Dag. Daglejere skulde som Regel altid udføre det strængeste Arbejde; og Dagen sluttede i Regelen først, naar Solen gik ned. Det blev en lang Arbejdsdag, selv om der blev en Times Middagssøvn.

Men selv om det var strænge Kaar en saadan Familie levede under, hørtes der sjældent for ikke at sige aldrig Klage. De var indstillet paa at ville klare sig selv. Lidt faldt der selvfølgelig af fra Gaardene,

hvor Bertel arbejdede: 1 Flk. Mælk, lidt Fløde, Kød i Slagtetiden o. l.

Om Vinteren var der jo ikke altid Arbejde hos Bønderne, men det blev der raadet Bod paa, idet Bertel, naar Forholdene tillod det, hentede Revlingris paa N. Thøgersens Faders Hede, der laa cir. $\frac{1}{4}$ Mil fra hans Bopæl. Han læssede Risene paa en gammel Trillebør, bandt et Stykke Reb paa Trillebøren, tog det op over Skulderen og trak saa Børen bag efter sig. Det var ofte store og tunge Læs, som de fleste vilde betakke sig for at trække af Sted med, men Bertel har sikkert gennem de mange Aar trukket Tusinder af Læs hjem paa denne Maade.

Rævlingrisene skulde saa udredes, bindes i Dokker, brummes, Naalene blev brændt af, og tilsidst bindes i Koster eller Karbørster. Dette Arbejde syslede han saa med i sin Fritid om Sommeren, men særlig om Vinteren. Det gav jo ikke stor Fortjeneste, vel 10 a 12 Skilling for en Kost og 4 a 6 Skilling for en Karbørste.

I Ægteskabet var der først i Tredserne 4 Piger. Den ældste, Ane Marie, var hos hendes Bedsteforældre, Laust Uhre og Hustru, der havde en Hedejendom paa Vorbasse Sønderhede. Hun arvede Ejendommen efter de gamles Død. De tre yngre Døtre: Hanne, Bine og Jørgensine var hjemme indtil efter Konfirmationen. Karen Bertels vilde ikke tillade, at de kom ud at tjene, før de var konfirmerede. De skulde have deres reglementerede Skolegang. Karen var selv, efter den Tids Forhold, godt lært, og hun gjorde, hvad hun kunde, for at hjælpe Børnene til Kundskaber, hvilket ogsaa lykkedes, idet Pigerne havde gode Evner og klarede sig godt i Skolen.

Det var Forældrenes og i Særdeleshed Karens

Sorg og Savn, at der ingen Dreng var i Flokken, og da Nr. fire var i Vente, snakkede Karen ofte med dem, hun kom i Berøring med, at denne Gang blev det da nok en Dreng. Men det blev atter en Skuffelse. Pige Nr. fire blev født i 1853, og med hendes Fødsel synes Forældrene at have opgivet Haabet, hvorfor de for at bøde lidt paa Savnet gav hende et halvt Drengenavn, Jørgensine Jørgensen.

Men den 5. April 1863 fødte Karen en Søn. Fattigdommen i Hjemmet var fremdeles haard og trykkende, men Glæden over den nyfødte Søn var overvældende. Naboerne beklagede dem, fordi der nu var én mere at skaffe Føde til. Men baade Bertel og Karen sagde paa deres sønderjyske Maal: »Foer vi æ Brød te di tre, foer vi eet vell aa te den fje'r.« Ja, selv Børnene, særlig den yngste brugte ofte denne Udtalelse overfor fremmede. Den lille Dreng fik ved Daaben Navnet *Jørgen Peter Jørgensen*, men blev altid kaldt Jørgen Peter, og Glæden var ualmindelig stor i det lille fattige Hjem. Karen var utrættelig til at fortælle om Jørgen Peter og særlig om hans Fremtid. Hun var fuldt ud klar over, at J. P. ville drive det til noget stort, allermindst da til at blive Præst. Den lille Fyr blev fra nu af Midtpunktet og Hovedpersonen i Hjemmet.

De første Aar henrandt imidlertid, uden at der er noget særligt at fortælle om vor lille Helt, men da han er blevet 6 a 7 Aar begyndte Karen at forberede ham til Skolen. Det viste sig snart, at han var i Besiddelse af gode Evner, særlig en glimrende Hukommelse, og da han var fyldt 8 Aar, mødte Karen med ham i Lindknud Skole hos daværende Lærer Povl Hansen Christiansen. Karen fortalte i lange Baner om Drengens fremtrædende Egenskaber. Ved en lille Standsning i hendes Ordstrøm, spurgte Lære-

ren, om han kunde læse, hvortil Karen svarede: Ja, han kan Lærebogen og Luthers Katekismus paa Remse, og Bibelhistorien kan han det meste af. Da Karen endelig var færdig med at fortælle, gik hun hjem og overlod sin Skat til Skolen.

Det viste sig snart, at Jørgen Peter med Hensyn til Kundskaber stod langt over hans jævnaldrende i Skolen. Ingen kunde som han lære Bøgerne uden ad. Derimod var hans Person ikke særlig imponerende. Jørgen Peter var nærmest lille af vækst, men stærkt bygget. Ansigtet var langagtigt og skarpt. Desuden havde han faaet en lille Lammelse i højre Side, som særlig blev fremtrædende under Løb. Hans Paa-klædning var som oftest ejendommelig: Paa Fødderne et Par Træsko med Ringe og Krammer, graa Strømper, graa Vadmel's Benklæder, der ikke kunde naa ned til Træskoene, en meget kort Skødefrakke af blaat Vadmel, der knap kunde skjule Bagpartiet. Paa Hovedet en højpullet lyseblaa Militærhue med en stor Læderskygge; paa Armen bar han som oftest en ret stor Halmkurv til Mad og Skolerekvisitter. Folk synes, at det var en underlig Paa-klædning; og hvem kunde vel ane, at der sad en Præst under disse Klude.

Men vor Helt blev snart Skolens Duks til Trods for, at nogle af de store Drengene søgte at gøre ham Rangen stridig, særlig en Dreng, der var 2 a 3 Aar ældre end J. P., og som var dygtig til Regning. Men Jørgen Peter naaede snart op paa Siden af ham, og saa begyndte der et Kapløb. De skrev begge nogle Regnestykker op paa deres Tavler for at regne dem hjemme; men om Aftenen, naar de gik hjem, tog Rivalen med Magt Tavlen fra J. P. og viskede Stykkerne ud, medens denne, der ikke kunde klare sig i den legemlige Kamp, brølede i vilden Sky og skældte

ud, medens den anden morede sig. Det varede dog ikke længe, før den store Dreng sakkede bag ud, og saa sad J. P. ubestridt som Nr. 1 i Klassen.

Men J. P. kom tit i Klammeri med sine Kammerater. Fra Hjemmet af var han bleven noget forkælet og var altid vant til at faa sin Villie mere end godt var; dertil kom, at han altid havde sine egne Meninger, som han holdt stejlt og stædigt paa; og da han tillige havde arvet en god Del af Moderens Snakkesalighed, kom der let Konflikt i Samværet. Fra Okslund var de tre jævnaldrende Drengene, der som oftest fulgtes ad til Skolen: Jørgen Peter, Niels Thøgersen og en, der hed Kresten, og denne sidste og J. P. kunde næsten aldrig forliges, de trættedes og skændtes stadig. Kresten var lang og tynd og en dygtig Løber; gik Bølgerne for højt, sprang Kr. hen og stak J. P. en Lussing, hvorefter han løb sin Vej, medens J. P. græd, skældte ud og raabte, at han vilde klage til sin Fader. En Dag blev det særlig galt mellem dem paa Hjemvejen fra Skolen. Niels Thøgersens Stilling var ret vanskelig ved saadanne Lejligheder, idet han var Ven med dem begge og derfor søgte at holde sig neutral. Efter en Del Mundhuggeri, i hvilken J. P. var den overlegne, sprang Kr. hen og stak J. P. en Knytnævne lige paa Næsen, saa Blodet flød i stride Strømme. Kr. løb sin Vej. N. Thøgersen maatte følge J. P. til Hjemmet, hvor der blev stor Opstandelse. Bertel gik straks hen til Krestens Fader og forlangte bl. a., at Kresten skulde gaa en anden Vej fra og til Skolen. Det blev der naturligvis ikke noget af. De to Kamphaner maatte se at forliges. Efterhaanden blev de da ogsaa klogere og undgik den Slags Konflikter.

Da J. P. var 12—13 Aar, tog Faderen ham undertiden med paa Heden efter Revlingris. J. P. fik et

Stykke Reb, hvis ene Ende blev bundet fast til Børen, medens den anden blev forsynet med en Løkke, som Drengen saa fik over Skulderen; ved Faderens Side trak de da i Fællesskab af Sted med Læsset. Vor Helt var nu ikke særlig begejstret for denne Bestilling.

I Skolen var J. P. langt forud for de andre Børn. Undertiden benyttede Lærer Christiansen ham til Hjælpelærer, idet han fik en Del af Klassen til Geografi, Læsning, Regning o. l. Til Gengæld hjalp Læreren ham tilrette, naar det tiltrængtes. J. P. havde jo efterhaanden faaet sværere Lære- og Regnebøger end de andre. Ved en Provstevisitats i Skolen, forærede Provst Schousboe ham et Ny Testamente.

Da han var 14½ Aar, blev han konfirmeret af Pastor Mathiesen, Præstkær. Efter Aftale flyttede han derefter ned til Lærer Christiansen, hvor han skulde hjælpe ved Pasning af Skolelodden og Besætningen. Til Gengæld vilde Lærer Christiansen læse videre med ham, saa han kunde blive optaget i en højere Klasse i Latinskolen.

Nu begyndte der altsaa noget nyt for vor Helt. Arbejdet ved Landbruget interesserede ham næppe; men den, der vil være noget, maa ogsaa tit lide noget, og det fik vor Ven ogsaa at erfare. Det var jo ikke den Gang saa almindeligt, at en fattig Husmandssøn kunde naa frem til en Embedsmandsstilling i Samfundet, og der var ikke mange, der troede paa, at Bertels og Karens Dreng kunde naa en saadan Højde paa Samfundsstigen, hvorfor vor Ven maatte taale adskillige Spydigheder for den Sags Skyld, og det bedrede ikke Sagen, at han talte for selvtillidsfuldt om sine Fremtidsplaner, rapmundet som han var. En Haandværker, der arbejdede ved Kirken, kom en Dag i Samtale med J. P. og siger da

bl. a. til ham: »Ja, kan du blive Præst, saa kan jeg blive Konge i Sverrig.« J. P.'s Syar kom omgaaende: »Nej, det passer ikke, for du bliver aldrig Konge i Sverrig, men jeg skal nok blive Præst.«

Da der var hengaaet et Par Aar hos Lærer Christiansen, mente denne ikke, at han kunde føre ham videre. Nu maatte han paa Latinskolen, hvis han skulde naa sit Maal, men hvor skulde Pengene komme fra? Familien ejede intet. Men Lærer Christiansen havde jo taget Sagen op, og han vilde ogsaa føre den igennem, og hvor der er en fast Villie, er der i Regelen ogsaa en Vej.

Først henvendte han sig til en Del af de mest velstillede i Lindknud og Brørup Sogne og bad dem om at yde større eller mindre Bidrag som Gave eller Laan til J. P.'s videre Uddannelse. Saavidt vides, naaede Læreren at faa tegnet cir. 1000 Kr. ad den Vej. Derefter kom han i Forbindelse med Latinskolen i Fredericia, hvor J. P. nu blev indkaldt til Prøve og blev optaget i 3. (eller 4.) Klasse. Derefter skaffede Lærer Christiansen ham Bolig samt gratis Middagsmad hos 7 forskellige Familier. Denne Ordning vedblev, saalænge han var i Fredericia. Dermed var Sagen bragt i Orden paa en for J. P. god og tilfredsstillende Maade.

Umiddelbart efter Sommerferien i 1880 mødte J. P. en Morgen i Latinskolens Gaard for at begynde paa et nyt Afsnit af sin Livsgerning. Disciplene, der var samlet i Gaarden, trak straks — som Skik og Brug var — den ny Elev hen til Vandposten, døbte ham og gav ham Navnet »Den pantsatte Bondedreng.«

Hvorledes J. P. klarede sig i Latinskolen og blandt dens andre Elever vides ikke. I Marts Maaned 1884 mødte Niels Thøgersen som Rekrut i Fredericia og

blev sammen med et Par andre anvist Kvarter i en Baggaard, hvor Oberstløjtnant Molkte boede i Hovedbygningen. Da Oberstløjtnanten netop var en af de 7, der gav J. P. gratis Middagsmad, traf de ved denne Lejlighed atter sammen paany, idet J. P. ofte kom ind i Lejligheden til Soldaterne, naar de var hjemme.

I Forsommeren 1884 tog han sin Studentereksamen med første Karakter og var dermed færdig i Fredericia.

Sommerferien tilbragte J. P. som oftest hjemme i Lindknud og nærmeste Omegn. Tid efter anden blev flere og flere klar over, at den fattige Hedebo-dreng baade vilde og kunde lære noget og havde en Fremtid for sig. Han blev derfor ogsaa efterhaanden en velset Gæst i mange Hjem. Som Regel boede han hjemme hos sine Forældre, en Del af Tiden ogsaa i Niels Thøgersens Hjem, og saa tog han af og til Del i Hø- og Høstarbejdet. En Del af Ferierne tilbragte han i Brørup, hvor han bl. a. besøgte Pastor Mathiesen, Præstkjær, og Enkefru Brodersen, Thuesbøl, der begge interesserede sig for ham og ydede ham økonomisk Støtte. Skovrider Sørensen, Høllund, var ogsaa blandt dem, han besøgte i Ferierne. En Dag, han kom op, skulde der køres Korn ind. J. P. tilbød at hjælpe til paa Betingelse af, at han kunde laane et Forklæde til at skærme sit Tøj med. Tjenestepigen Marie, der senere blev N. Thøgersens Kone, kom med et halvgammelt Forklæde. J. P. betragtede det nøje og bemærkede saa, at der var to Huller paa det. »Ja, og hvis der er flere, naar du afleverer det, skal du betale for dem«, gensvarede Pigen. »Jeg skal holde en Tale for dig paa din Bryllupsdag«, svarede J. P. Han kom imidlertid ikke til at tale ved Niels Thøgersens Bryllup, thi da var han Præst i Ho, men

sendte saa i Stedet den kønne Sang: »Jert Hus skal I bygge paa Ordets Klippegrund,« som den Gang nylig var udkommet, forfattet af Stiftsprovst Paulli, men endnu ikke optaget i Salmebogen.

Efter Sommerferien 1884 rejste J. P. til København for at fortsætte sine Studier paa Universitetet. Han kom til at bo paa Regensen, og efter hvad Enkefru Jørgensen har fortalt, oplevede han her sine lykkeligste Ungdomsaar.

Jørgensen afbrød imidlertid sine Studeringer paa Universitetet i 1889 og tog Plads som Lærer ved Realskolen i Vamdrup, rimeligvis af økonomiske Grunde, men rejste Aaret efter igen til København, hvor han i 1891 tog sin Eksamen med *haud ilaudabilis primi gratius*.

Han havde nu med Ære naaet sine Ønskers Maal, men hans gamle Forældre fik ikke Lov til at opleve dette. Først i Firserne havde de overdraget Ejendommen til Datteren Nielsbine og hendes Mand Morten Thullesen. Bertel og Karen døde omkring ved 1890.

Efter at Cand. Jørgensen havde holdt Ferie endnu engang, begyndte han at se sig om efter et Præsteembede. Han søgte Ho-Oksby, der netop var bleven ledigt i 1891, og blev den 22. Februar 1892 kaldet til Sognepræst for *Ho-Oksby* Menigheder, hvor han de første 3 Aar levede ugift og havde en Husbestyrerinde. Han havde gennem hele sin Læsetid holdt Forbindelsen vedlige med Niels Thøgersen ved Brevveksling, og denne fortsatte ogsaa fra Ho. Han lagde i disse Breve ikke Skjul paa, at han længtes og kedede sig. Det var jo ogsaa en stor Forandring at komme fra København til et vestjydske Hedesogn, hvor der var langt mellem Skorstenene. Det var derfor en stor Oplevelse for ham, da han en Dag

i Forsommeren 1895 fik Besøg af N. Thøgersen og tre andre af sin Hjemegns gode Venner, der tilbragte et Par Dage hos ham. Ved dette Besøg spurgte han dem, hvad de vilde sige til, om han ved Vakance i Lindknud søgte dette Embede; men dette turde de ikke tilraade ham, ihukommende det gamle Ord, at en Profet ikke er æret i sit Fædreland. Denne Vægning ved at modtage ham som deres Præst kunde Jørgensen ikke forstaa, og det var ikke fri for, at den kastede en Skygge ind mellem Pastor Jørgensen og hans gamle Venner.

Kort efter dette Besøg giftede Pastor Jørgensen sig med Frk. *Mary Lusinda Rossing*, født 31/12 1869 i Donnerup. Hendes Fader var Skovrider og boede en Tid i Middelfart.

Præstegaarden i Ho var gammel, og Stald- og Ladebygningerne var meget forfaldne. Den 22. Januar 1898 indsendte Pastor Jørgensen Ansøgning til Ministeriet om, »at der til Bestridelse af Udgifterne ved en af Synet udsat Ombygning af Stald og Lade ved Ho Præsteembede maa af Stiftets offentlige Midler forundes ham et Embedslaan paa 5400 Kr. samt at maatte overtage de gamle Bygninger til Vurderingssummen 850 Kr.« Dette Andragende blev efter nogen Brevveksling med Autoriteterne bevilget med lidt Forandring, og Pastor Jørgensen naaede lige at faa denne Bevillingssag i Orden, inden han d. 22. Sept. 1898 blev kaldet som Sognepræst for *Røgen og Sporup* Menigheder i Aarhus Stift, selv om den endelige afsluttende Skrivelse fra Ministeriet først ankom i November Maaned. De nye Bygninger blev derfor først opført efter hans Bortrejse. I Ho-Oksby Præsteembedes Kaldsbog har han bemærket, at der den 9. December 1896 opkom en mindre Brand i Embedets Arkiv, hvorved en Del af Arkivet

brændte; dog mener han ikke, at det var Ting, der havde særlig Værdi. (Dette Arkiv har desværre ofte været udsat for Ødelæggelse). — Da Biskop Gøtzsche visiterede i Ho Kirke den 21. April 1896, talte Pastor Jørgensen over Rom. 8,31-39 og Biskoppen bemærker, at »der var god Kirkegang, og den konfirmerede Ungdom var mødt meget talrigt og svarede godt ved Katekisationen.«

Paa Rejsen fra Ho til Røgen besøgte Pastor Jørgensen og hans unge Hustru Lindknud og aflagde smaa Besøg hos gamle Venner.

Som før nævnt havde Søsteren Bine og hendes Mand, Morten Thullesen, overtaget Pastor Jørgensens Fødehjem. Men i 1902 døde Bine og to Aar efter døde Morten. Der var 6 Børn i Ægteskabet, deraf 3 ukonfirmerede i Hjemmet. N. Thøgersen skrev da til Pastor J. og bad ham komme til Lindknud, da han jo maatte betragtes som Børnenes fødte Værge. Jørgensen kom Dagen efter Begravelsen, men han erklærede straks, at han ikke vilde eller kunde være Værge for Børnene, da han boede i Røgen, hvorfor N. Th. maatte overtage Hvervet.

I 1907 blev Lindknud Præstekald ledigt. Jørgensen skrev da et ligelydende Brev til tre af sine gamle Venner og bad om at faa deres Mening at vide om hans eventuelle Ansøgning om Embedet. I Forening drøftede de Spørgsmaalet indgaaende, men blev enige om at fraraade ham at gøre det. De frygtede for, »at han med sine staalsatte Meninger og iltre Natur vilde være udsat for at komme i Uoverensstemmelse med en Del af Befolkningen, særlig blandt de unge«. J. afstod saa fra at søge. Ifølge tidligere Aftale kom han kort efter til Lindknud for at holde Foredrag og boede da hos N. Th. et Par Dage. Selvfølgelig blev Embedsspørgsmaalet drøftet me-

get indgaaende ved denne Lejlighed, men J. kunde stadig ikke forstaa de Grunde, man indvendte mod hans Ønske om at søge Embedet og svarede tilsidst — maaske noget bittert: »Ja, har I ingen Brug for mig, kan jeg ogsaa undvære Lindknud.« Det blev sidste Gang, Pastor Jørgensen besøgte sit Fødesogn.

Den sidste af afdøde M. Thullesens Børn, Erik Thullesen, var i Pleje hos en Moster i Vorbasse og gik i Skole hos Lærer Thomsen. Denne rettede en Henstilling til N. Th., om der ikke var Mulighed for, at Drengen kunde blive »holdt til Bogen«, da han var i Besiddelse af ualmindelige store Evner og Lyst til at læse videre. N. Th. drøftede Sagen med Lærer Thomsen og skrev derefter til Pastor J. og satte ham ind i Sagen og forespurgte, om han ikke kunde tænke sig at hjælpe Drengen frem eventuel ved at tage ham til sig og læse en Del med ham. Men J. svarede, at den Sag vilde han ikke have med at gøre. Han havde selv gennemgaaet en saadan Kur og fraaadede paa det bestemteste at prøve en saadan Fremgang. Dette tyder unægtelig paa, at J. har været trykket af den Maade, hans Venner hjalp ham paa; og dette har formodentlig berøvet ham noget af den Taknæmmelighed, som han ellers maatte føle overfor sine Velgørere.

Erik Thullesen blev nu alligevel hjulpet frem og naaede at blive Præst, først i Arnborg og Fasterholdt (1927—37) og siden paa Færøerne.

Pastor J. søgte saa andre Embeder og blev i 1908 indstillet som Nr. 1 til Embedet i *Hvejsel* ved Vejle, men trak i sidste Øjeblik sin Ansøgning tilbage, uvist af hvilken Grund. Kort efter blev han kaldet til Sognepræst for *Brejninge* Menighed paa Ærø. Det var altsaa det tredie og blev ogsaa det sidste Embede, Pastor Jørgensen kom til at beklæde. Og

her blev hans Virksomhed kun ganske kort. I November Maaned 1911 paadrog han sig en Forkølelse, der gik over til Lungebetændelse, og den 12. November 1911 afgik han ved Døden, kun 48½ Aar gammel.

Brevvekslingen mellem Pastor Jørgensen og hans Venner i Lindknud var ebbet ud efter Jørgensens sidste Besøg i Hjemmet; og i Ærøtiden havde der ingen Forbindelse været imellem dem. Stor var derfor Forbauselsen, da N. Thøgersen straks efter Pastor Jørgensens Død fik Brev fra Fru Jørgensen, hvor hun foruden at meddele Dødsfaldet bad ham om at bringe denne Meddelelse videre til den dodes Familie, der boede der paa Egnen samt indbyde dem til Begravelsen, idet hun ikke kendte de paagældendes Adresser. Denne Meddelelse bragte Th. omgaaende, men Forholdene tillod ikke, at nogen kunde komme af Sted. Th. sendte Fruen et Brev med Meddelelse om, at Budskabet var overbragt de paagældende. Umiddelbart efter Begravelsen sendte Fruen ham et Brev, hvori hun takkede for Fortiden.

— — —

Pastor Jørgensens Præstegerning blev altsaa forholdsvis kort paa Grund af hans tidlige Død. Efter forskellige Udtalelser at dømme kom han aldrig i nogen rigtig Kontakt med Befolkningen i Ho-Oksby. Hvordan det gik i Røgen-Sporup, foreligger der kun meget lidt om. Der fandtes et Indre Missions Samfund i Røgen og Sporup, og med dette kom han aldrig paa Bølgelængde. Forskellige andre Uoverensstemmelser mellem Præsten og Medlemmer af Menigheden førte til, at en Del — særlig af Indre Mission — løste Sognebaand til Pastor Madsen i Gern. Pastor Jørgensen havde svært ved at forstaa anderledes tænkende, og hans færdige Meninger,

staalsatte Villie og iltre koleriske Temperament gjorde ham højst uegnet til en fredelig Forhandling. Dog skal han engang have udtalt, at han var glad ved Stillingen der oppe. Derimod foreligger der en længere Meddelelse fra Ærøtiden, idet Niels Thøgersen engang henvendte sig til Pastor Jørgensens Eftermand i Embedet, Sognepræst Klaus J. Pedersen, og bad ham give sig nogle Oplysninger om Pastor Jørgensens Præstegerning i Brejninge. Pastor Pedersens Svar gengives her in-extenso:

»Jeg har ganske vist ikke kendt meget til Pastor Jørgensen, kun talt med ham et Par Gange, men han hører aabenbart til de brave og ærlige Naturer, som man kommer til at holde af. Jeg har talt med en af Pastor Jørgensens Venner. Han og jeg har samme Mening om Pastor J. Han havde gode Betingelser som Præst. Han var en dygtig Prædikant, der var interesseret for sin Gerning. Han fik i Tidens Løb mange Venner, som holdt meget af ham, og i Kirken fik han en ret stor Tilhørerkreds.

Selvfølgelig kunde han ikke tilfredsstille alle, og det kunde jo ske, at han ved Lejlighed kunde blive, hvad man kalder lidt hastig, men det skal siges til hans Ros: indsaar han, at han havde forløbet sig og gjort nogen Uret, var han villig til at gøre det godt igen; han bad om Tilgivelse og ordnede det paa bedste Maade.

Han var stærk politisk interesseret, men det var vi saa godt som alle her i Sognet.

Det er vemodigt at tænke paa, at han kun fik Lov til at virke her saa kort Tid. Jeg tror, at han passede særdeles godt til Befolkningen her. Jørgensen var meget interesseret i den store smukke Have, som ligger ved Præstegaarden. Den er paa 3 Td. Land.«

N. Thøgersen bad tillige Enkefruen om nogle Op-

lysninger, hvilket hun beredvilligt sendte ham idet hun vedlagde Avisudklip med Referat fra Begravelsen:

Der blev holdt Taler af 2 Provster og 2 Præster fra Ærø samt 3 af Sognets Lærere. Alle talte de smukt om hans store vidtforgreneede Gerning og Virke i Menigheden. En særlig Tak lød til Hr. og Fru Jørgen for deres Arbejde og Bekostning paa at bringe den store Have i saa smuk en Form og Skikkelse, saa Befolkningen ikke blot fra Brejninge, men fra hele Ærø kan samles til større Møder og nyde godt af Præstefolkenes store Gæstfrihed.

Der blev foruden de forannævnte talt af Pastor Edslev fra Mors, der havde været en af Pastor Jørgensens gode Venner fra Røgen, samt af Pastor Nygaard, Svejbæk, der sikkert var en af Pastor Jørgensens Studenterkammerater. Ifølge hans Udtalelse havde der altid bestaaet et ærligt og trofast Venskab imellem de to Familier i al den Tid, de havde virket som Præstefolk.

Fra et Brev fra Enkepastorinde Lusinda Jørgensen skal noteres følgende:

Opholdet paa Latinskolen i Fredericia havde han ikke været saa glad for. Derimod mindedes han de fem Aar paa Regensen med Glæde som de bedste og skønneste Ungdomsaar. »Min Mand var meget økonomisk og sparsommelig over for sin egen Person, derimod meget godgørende over for andre, der sad i trange Kaar. I Røgen var der forholdsvis mange fattige. Hele Juleofret uddelte han til dem. Dette medførte, at vi ikke ejede nogen Formue, men havde heller ingen Gæld«. Pengene, han havde modtaget som Laan, mente Fruen, at han havde tilbagebetalt.

»I de Aar, vi var i Brejninge, havde vi gode øko-

nomiske Kaar. Befolkningen var mere velstillede, og der var ingen fattige. Vi havde den Glæde, at der ved alle tre Præstegaarde, hvor vi har boet, var store, ganske smukke Haver, der har bragt os megen Glæde, særlig Haven ved Brejninge Præstegaard, hvor næsten hele Øens Befolkning kunde samles til Møder og Fest«.
